„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
за годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 85. У Новом Саду у среду 1. јуна 1888. ГОДИНА XXIII.

РАЗГОВОР С ГЕНЕРАЛОМ ИГЊАТИЈЕВИМ.

Кијев 23. маја 1888.

Страно новинарство много се бави с генералом Игњатијевим, особито откако је изабран и потврђен за председника петроградског словенског комитета. У самој ствари игра генерал Игњатијев не само у руском друштву, већ и у политици велику улогу, па и ако за сад не заузима важно место у јавној служби руске царевине, то је ипак важна и меродавна личност у Русији. Хтео сам да чујем, како генерал сад о бугарском питању, као и данашњем политичком стању у опште мисли, па како се овде бави, то сам га видити хтео, и приступ потражио.

Г. генерал дозволио је да његове мисли могу јавности предати. На моје питање о Бугарској рече г. генерал ово:

„Нико није могао предвидити, да ће се бугарске ствари тако замрсити и да ће туђе интриге у тој тек ослобођеној словенској државици толико корена заграбити. Бугари морали су знати, ко су им пријатељи, а ко противници. За време њиховог петстогодишњег робовања, не имадоше они пријатеља, да их у њихову стању пожали, а још мање да им припомогне, како би се ослободили. Кад је Русија покушавала да се хришћански и словенски народи на балканском полуострву ослободе, то је готово сва Европа противна била и Русија издржавала је борбу, док је Турску обарала и мало по мало хришћанске народе ослобађала и припомогла, да после толико векова опет својим животом проживе. Све што је Русија за оне народе чинила, било је у искреној намери, помагајући несебично својој браћи по језику и вери. Нека нас нападају да смо варвари и грабљивци, али је у историји већ забележено, да смо ми као „варвари“ водили крваве ратове и борбе, за ослобођење хришћанских народа на балканском полуострву и да нисмо ни педља њихове земље за себе заграбили. Све што је на балканском полуострву у прилог оних народа и државица учињено, и у колико су оне слободне постале, ту осим оних народа, који су се борили и Русије, нико други ни најмање заслуге нема. Кад би данас Срби у Србији, Бугари и Грци своје питање покренули, и сваки своју дедовину потражио, то би сви њихови данашњи пријатељи против тога били, и само би Русија на среди остала, која би њихове праведне жеље потпомагала, и ако би зато повољно време било и свој мач потегнула, да својој браћи помогне.

Што се специјално Бугарске тиче, то ником није тако криво и жао, шта се онамо догодило, као што ја жалим. Ја сам за Бугарску увек својски радио, и радовао сам се сваком успеху који је постигнут. Бугарима није био нико пријатељ, и кад смо год ми Руси нешто у бугарском питању у прилог Бугарске радили, то смо морали страшну борбу издржавати, јер су Турци и западна Европа свему противни били. У свето-стеванском уговору захтевао сам ја за Бугарску млого, јер сам знао да ће се то редуцирати и да ће данашњи бугарски пријатељи све употребити да Бугарска незнатна остане. Ја нисам изгубио надежду, ја верујем, да ће се код прве згодне прилике све оно постићи, и опет ће Русија бити, која ће за Бугаре, Србе као и Грке радити морати, да постигну што је њихово.“

Говорећи затим о Батенбергу и новијим догађајима у Бугарској, рече генерал ово: „Русија је прекинула сваке одношаје с Бугарском и оставила нека иде све својим природним путем, док се Бугари опамете. И ту је Русија учинила по мом схваћању погрешку, што није енергично свему на пут стала и што се није у бугарске послове умешала. Бугарска слобода стоји доста скупо Русију и Русији припада то право, да отклони и препречи сваку опасност, која Бугарској прети. По мом схваћању могла је Русија уз категоричну изјаву, како жели у Бугарској мир и ред успоставити умешати се и опет се у своју границу повратити. Но то је могло пре бити, сад је већ доцкан за то. Сад је већ ушло у трећу годину, откако је бугарска криза наступила. Да се стање још товећма потресе, изабрали су Бугари за кнеза човека, који није за то способан, и који је понајмање пријатељ Бугарској и бугарском народу. Он је дошао у земљу да све поквари да из Бугарске створи право ругло! Његова намера, састоји се у томе, да смета и препречи идеју о словенској узајмности. Он на томе ради, да се бугарска војска деморализира, да се потисну, растерају или заваде сви бугарски официри који су вредни и способни, те да та војска послужи ако устреба свакојакој намери. То је тако јасно, да ће то понајпре отворити Бугарима очи“.

На моје питање: да ли генерал мисли, да ће се бугарско питање збиља без рата и заплета решити одговори генерал: „Ја сам уверен, да западна Европа за Бугарску ништа доброг и корисног урадити неће, и да ће се они опет на Русију, као на своју стару и искрену покровитељицу осврнути.

Ми знамо како се у Софији, у Београду и Букурешту све употребљава, како би се те државице од Русије одвојиле и привукле, да у лиги за очување мира учествују, па ако устреба и своју војску против Русије поведу. У колико је мени познато, остаће сви таки напори узалудни, јер балкански народи не могу бити задовољни, док не добију и не поврате што је њихово. Пре свега требало би дати Србима, Бугарима и Грцима што је њихово, осигурати им опстанак, олакшати им, како ће се материјално и иначе развијати и тако их поставити, да им никако Русија не треба. Ако данашњи назови пријатељи балканских народа тако узраде, и балканске народе и државице у такој мери усреће, онда нека их слободно позову да против Русије устану, т. ј. да у тој лиги за мир учествују. Но то бити неће и ја држим, да ће балканске државице доћи до увиђавности. Ето Србије, која се већ десет година од Русије удаљила. Па ено како јој је. Русија не држи ни један корак српске земље поседнут, па нек то и од свога новог пријатеља то исто захтева. Лако је говорити, како се балканским народима жели њихова слобода и независност, али то треба на самом делу заведочити. Бугарско питање решиће бугарски народ. Бугарски родољуби и народни пријатељи споразумеће се; измириће се; један ће другом опростити; бегунци повратиће се у своје отачаство, и опет ће ступити с Русијом у пређашњи односај. То је моје уверење. По мом схваћању, и у колико сам ја из саме Бугарске и од бугарских родољуби без разлике странака обавештен, сви она теже и желе, да се данашњем стању крај учини, и да се све на прави пут поврати. Ја верујем да ће то врло брзо бити, и да ће се бугарско питање без рата и заплета решити и свршити. Можда би боље било, да се није толико чекало, али сад је најбоље да Русија остане при својој политици, па кад је дотле чекала, нек чека и даље. Дуго заиста неће.“

Замолио сам г. генерала за његове мисли о коалицији и лиги за одржање мира.

Генерал: „Бизмарк је рекао, како се Немачка не боји никога до Бога? То је велика реч, али би човек опет могао слободно рећи, да се баш Бизмарк од рата боји и због тога прикупља он мале и велике државе, како би се тај рат отклонио! Све што се ради, то је против Русије и Француске удешено. Што се нас Руса тиче, ми не претимо никоме, нит склапамо савезе, то је знак, да смо довољно јаки и у стању сваког дочекати, који би на нашу земљу насрнуо. Ми још никад нисмо устали да се тужимо, што друге државе све то веће војске спремају, преустројавају, тврђаве подижу и ново оружје набављају. А на против и најмање кретање наше војске, задаје другима бригу, а у неколико и страх! Ти наши суседи већ су нам одавно очитали самртну молитву, јер ми по њиховом схваћању немамо новаца и морамо банкротирати. У земљи нашој, говораху они, постоје револуционарни елементи и нихилисте и Русија мора ће без оружја сама собом пропасти. Тако су говорили још пре кратког времена, а данас смо страшило! Они, који стварају и склапају лигу и коалицију, иду за тим, а и подобне демонстрације уперене су на то, како би се ми, па и Француска уплашили. Што се нас тиче, ми за никакав страх не знамо, а како је у Француској, то не знам“!

Како г. генерал тумачи рат, ког су Немци против руске артијске вредности отпочели?

Генерал. Између Русије и Немачке наступиле су разлике и ривалство. После немачке победе над Аустријом и Француском, хтели би Немци, да свуда диктирају, и да све онако буде, како они хоће. Но они се сећају Наполеоновог похода на Русију, и предвиђају да се Русија победити неда, и за то је све употребљено, како би се Русија, и руски интереси оштетили. Између Русије и Немачке породиле су се и економске разлике. Руска трговина и индустрија знатно је напредовала, па да се све то још већма унапреди, Русија је удешавала царинску тарифу, како би се и индустрија у земљи развијала. Немцима није то по ћуди и они отпочеше рат против наших артијских вредности. Но ја бих рекао, да су ту Немци и нехотице нами у прилог радили. Ми имамо до душе неку штету, што је вредност нашег артијског новца и наших државних артија изван Русије побијена, али с друге стране имамо и користи. Ја држим, да је у Русију повраћено на стотине милиона државних и других

ЛИСТАК.

ЗАШТО ЈЕ ПОКРЕНУТ „СРПСКИ ДНЕВНИК?“

Без „праве сремске шљивовице“ остало би много што шта тајна. Наш свет мисли, да је „стара, права сремска шљивовица“ добра само за стомак, а и не сања, да је она добра и за то, да се покаже, зашто је покренут „Српски Дневник?“

Или вас зар има драги читаоци, који мислите, да је вами и без тога познат одговор на ово питање, о коме је реч? Читали сте можда програм у 1. броју „С. Дневника,“ те ћете ми подвикнути: „Ако баш немаш добар стомак, а ти пре но што прочиташ програм „Срп. Дневника“, испиј чашицу сремске шљивовице, онда читај, па ћеш бар из прве руке дознати твоје: „зашто?“

Дакле да видимо, шта пише на челу 1. бр. „Дневниковог!“ Већ прве речи су звучне, крупне, као што и доликује листу „саборских посланика“. Ево их:

„На темељу програма, утврђеног међу Србима посланицима на државном сабору угарском и земаљском сабору краљевине Хрватске, Славоније и Далмације... покрећемо лист **„Српски Дневник“ у циљи, да листом овим подржавамо и развијамо заједнички рад око уређења интереса народа српскога у краљевини Угарској и краљевинама Хрватској и Славонији.“**

Ето, то пише на челу 1. броја „Српског Дневника.“ „Интерес народа српског,“ то је главна циљ због које је покренут „Српски Дневник.“

Лепо, лепо; све би то тако било, тако остало, и нашло би се бар 10 људи који би у то и веровали, али не заборавите на стару, праву сремску шљивовицу. Дакле да чујете:

У китњастом Срему, у Карловцима, има г. Ф. Н. на продају „старе, праве сремске шљивовице.“ У једним немачким новинама метнуо је оглас о томе. Одједном добије он из Будимпеште од „Српског Дневника“ писмо, на коме је исечен и прилепљен тај његов оглас, а у писму ове заиста занимљиве редове (писане латиницом):

Господину Ф. Н.

Карловци.

Господин барун Федор Николић, бивши цивилни адлатус у Босни, покренуо је у Будимпешти „Дневни Лист“ под насловом „Српски Дневник“ којему је **најглавнија циљ да приликом скорашњег отварања будимпештанско-солунске, и будимпештанско-цариградске железничке пруге потпомаже и препоручује нашу домаћу индустрију на истоку.**

Тај лист постоји тек од неколико мјесеци и већ је распрострањен по цијелом балканском полуострву, осим тога по јужној Угарској, исто тако и у цијелој Хорватској, Славонији и Далмацији. (Има до сад 262 претплатника. Пр. писца.)

Сви аустро-угарски конзулати на истоку, потпомажу наш лист, (ово је и у оригиналном писму подвучено) те тијем раде на распространењу нашијех домаћијех индустријских производа на балканскоме полуострову.

Молимо да овај ваш оглас изволите и у нашем листу дати саопштити. Рачунаћемо вам веома јефтино и т. д. и т. д.

С одличним поштовањем

За администрацију „Срп. Дневника“.

Будимпешта 28. свибња.

Дакле сад сте чули „најглавнију циљ“ „Срп. Дневника.“ „Интерес српског народа“ спаде на интерес препоручивања сремске шљивовице.

Него се мора признати г.г. саборским посланицима, да је ово овако врло „опортуно“ „паметно“ и „мудро.“ Ако говориш српском народу, те тражиш да се тај народ претплаћује, онда им ти „српски интереси“ избили већ кроз лакат, и то је „главна циљ.“ Ако траже публику за огласе, онда је „најглавнија циљ“ сасвим друго нешто, а кад се пишу и шаљу проспекти „Српског Дневника“ за Немце и Мађаре, онда тај лист излази на — „југославенском језику.“

Него зато се и хвале господа, да их „сви аустро-угарски конзулати на истоку помажу.“ Боже мој, а зашто не помажу конзулати и друге наше листове који доносе такође огласе. Та и то би однело нашу индустрију мало даље на — исток. Мора бити да није баш због огласа, него можда због оног програма „С. Дневниковог“ у ком се вели, да је циљ тога листа, „да унапређује интересе народа српскога.“ — Е ал шта ћете кад ви други листови немате такав народни програм, па да вас сви аустро-угарски конзулати помажу. Мора се човек бојати само то, да славни конзулати не престану препоручивати „С. Дневник“, јер ти наши саборски посланици праве сад тако много неприлике бану Хедерваријy у ствари „српске школе“...

Него сам ваљда већ доста писао и писао, а сад изволте ви мало промислити и одговорити на питање: зашто је управо покренут „Српски Дневник“? Држим, да ћете погодити, а да вам се и не каже. — — — — — —

N. B. Што се тиче оног писма, кога сам горе навео, шаљем вам га г. уредниче у прилогу. Мени га је послао г. Ф. Н. да видим јел оригинално, а ја га шаљем вами. Да је то писмо право и не фалзификовано, сведочи печат, штамбил, администрације „Дневникове“, а сведочи још више то, што је то писмо писано руком „фритлиша“ Душана Сперњака, о ком вам већ јавих, да је и он један од оних, који врши дијурнистичку службу „С. Дневнику“. Он је то с „гнушањем“ у јавности одбијо, јер као сви „фиртлиши“ не би хтео још да изађе с правом бојом на среду, те бар док не „сврши“, да може још коју повереницу потписати др. Политу. — Осим оног писма писаног у име „С. Дневника“ шаљем вам још и други рукопис г. Д. Сперњака, с његовим потписом, те сравните и сами, па се уверите, да вас нисам преварио, кад сам вам оно „фиртлишима“ писао. (И без сравнивања ми смо веровали. А ко хоће да се уверава, ми ћемо му дати те рукописе, па нек се уверава. Доста је било и једаред констатовати. Цела та ствар нема даље никакве важности. Пр. Ур. „Заст.“)

У Будимпешти крајем маја 1888.

артија, које су Немци имали и на којим су они штетовали. Због ниског курса нашег артијског новца, повисио се и умножио се извоз наше трговине, као што се увоз умањио. Наши царинарски доходи подмирују приближно наше обвезе, које изван границе за државне дугове плаћамо, па како наш извоз већ сад надмашава увоз за неких 250 милиона рубаља и како ми производимо доста злата и сребра у својој земљи, то је Русија далеко напред корачнула и она ће сваке године то већма напредовати. Немци то виде, па су све употребили како би нам сметали. Наше финансије нису још онако удешене и уређене, као што би желели али ћемо и то уредити. (Свршетак овог занимљивог разговора приопштићемо у идућем броју.)

Како се постављају чиновници у Србији?

Београд, 30. маја.

Пре неког времена била је у „Застави" о томе реч, како је Христић разгонио готово све чиновнике, који нису напредњаци. Сад не може бити речи о томе, да је разгонио „готово све", него је заиста разгонио све, или ће бар то учинити за недељу две дана. Званичне новине још су једнако пуне указа о отпуштању старих и намештању нових чиновника.

„Застава" је у колико је мени познато, прва изнела факт, да Христић поставља за чиновнике и оне, који су под напредњачком владом чинили чуда, те после дошли под истрагом и казном. То је заиста најжалоснији факт, који се може замислити, то већ прелази и сваку границу Христићевства.

Данас су већ и наше београдске новине пуне примера, које доказују ово последње. Послаћу вам неке од оних примера, које је навео „Одјек". Да су ти примери истинити, о томе држим неће нико сумњати, тим мање, што би било немогуће написати данас у Србији онако што, да се нема за све то доказа у рукама. Ево дакле два три од отих примера:

Живојин Богдановић је био најпре сремски начелник у Аранђеловцу. За време капетановања његова врло се много говорило о разним његовим поступцима, који очевидно понижавају ауторитет државне власти. Тада се десило и оно познато ослобођење ајдука Илије у Јасеници, који је поново ухваћен за радикалне владе. Гарашанин га је због те повике на њега преместио, али му је при премештају — дао класу. Поставио га је за помоћника I. класе у Нишу. Ту је Богдановића затекла и савезна влада, која га је убрзо уклонила и повела истрагу против њега. Истрагом је нађено, да је г. Богдановић узимао мита и да има десетак таквих случајева доказаних. Сад је требало, по закону, и од њега узети реч, али г. Богдановић оде у Беч не давши никаква изјашњења. У Бечу је г. Богдановић седео неколико месеци, и тек пре краткога времена вратио се овамо у Београд. Вративши се у Београд, он положи адвокатски испит, а после неколико дана садашњи министар финансија г. Ракић постави га за секретара I. класе у свом министарству, а то је, као што је познато, ранг начелника окружног. Г. Богдановић, дакле, у место да буде узет на одговор и да се даље с њим по закону поступи, он се прима поново у службу и добија сто талира више плате, но што је пређе имао. Какав је морал отуда за државну службу и колико то приноси јачању ауторитета државне власти — нек оцени сама влада!

Петар Николић је био српски начелник у кључком срезу. Кад је дошла савезна влада, она га је одатле уклонила и довела овде у Београд. Истрага је против њега поведена била. Цео је тај посао свршен тек пре месец и по дана. Садашњи министар правде г. Пантелић казни га на основу те истраге укором и да плати 1500 динара дијурне чиновницима, који су његову ствар излеђивали. Г. Христић тога истога Петра Николића шаље у исти срез за среског начелника, где је и чинио неправилности због којих га је укором казнио сам колега г. Христићев и због којих има да плати 1500 динара.

Вукашин Јовановић био је сремски начелник на Руднику, за време кад је Браловић онамо био окружни началник. И против овога је чиновника вођена истрага, и акта о његовим кривицама су у министарству унутрашњих дела. Он је оптужен, да је злостављао људе, и ред је био, по свршеној истрази, да се да под суд. У место тога „Српске Новине" од 25. маја доносе указ, којим га министар војни, ђенерал г. Протић, поставља за књиговођу IV. класе управе војнотехничких завода!

Ове примере, живе и јасне по себи, ми нећемо коментарисати. Они говоре сами за себе и илуструју лепо колико се поклања пажње угледу чиновника и државној служби од стране баш оних, који се о интересима службе државне и угледу чиновничком имају у првом реду да старају и брину.

На крају неће бити с горега ако наведемо параграф-два из закона о чиновницима грађанског реда, који је ступио у живот године 1864. баш за министровања садашњега шефа кабинета г. Христића.

У §. 3. тога закона вели се овако: „При постављању чиновника има се пазити на одлично владање, способност и прибављена нужна знања"; јер по §. 11. истог закона:

„Владање чиновника у служби и ван службе и поступање спрам млађих и старијих мора бити отлично, изображеног човека и чиновника достојно".

За то §. 4. закона о чиновницима наређује, да се не постављају за чиновнике они, који су под туторство или старатељство стављени, који се одају страстима блуда, пијанчења, картања и томе подобно, и они, који су осуђени на казне, што доносе губитак грађанске части!"

Политички преглед.

Годишњи прорачун Босне и Херцеговине за год. 1889. Делегацијама је предложен горњи прорачун за идућу годину. Главне су цифре ове: Издатци износе 9,392.595 фор. а приходи: 9,434.050 фор. Према томе је сувишак 41.455 фор. Највећи издатци су и овог пута на жандармерију у износу од преко 1½ милијон фор. а на просвету је прелимирано свега 350.700 фер. На државну економију троши се 5.770 фор., а на диспозицијони фонд 60.000 фор. — Види се, да се ствари у Босни и Херцеговини никако не мењају, никако не иду на боље. Сад нам не би остало друго, него да поновимо све оно, што смо већ толико пута о том питању рекли. Кад ће једном бити боље, то већ сам бог зна, од земаљске владе се, судећи по досадањем, слабом чему можемо надати.

Народна просвета.

„Матица Српска".

Састанак књижевног одбора, 28. маја (9. јуна) 1888.

Секретар јавља, да је одбор за издавање „Књига за народ" из задужбине Петра Коњевића имао два састанка од последње седнице књижевног одбора.

На састанку тога одбора од 5. априла урађено је ово:

1. На основу оцене дра Милана Јовановића-Батута примљено је дело Стевана Миловановa под насловом: „Кад ће бити кише?"

2. Према оцени дра Ђ. Дере примљени су: „Поучни разговори о народној економији", које је по Блоку прерадио непознати писац, и одређено је да изађе у две свеске.

3. На оцену су издана ова дела:

а) „Деоба Врлића", приповетка из српског народног живота, од Милутина Јакшића — члановима дру Ђ. Дери и А. Варађанину.

б) „Ружа", од Стевана Коњевића — члану Аркадији Варађанину.

в) „Одмор и доколица", од Љубомира Лотића — члановима Светозару Савковићу и дру Ђ. Дери.

г) „О раду и својини", од А. Вилчињског, превод Рајка — члану дру Ђ. Дери.

д) „О познавању земље", од Мите Петровића — члановима А. М. Матићу и Стевану Миловановy.

е) „О поправљању земље", од Мите Петровића — члановима А. М. Матићу и Стевану Миловановy.

На састанку од 27. маја (8. јуна) урађено је ово:

1. На основу оцене чланова А. М. Матића и Стевана Миловановa примљена су дела Мите Петровића: „О познавању земље", и „О поправљању земље", и писцу је одређено у име награде 10 ф., по штампаном табаку.

2. Према оцени члана Аркадије Варађанина примљено је дело „Ружа", од Стевана Коњевића, а дређено му је 12 фор. по штампаном табаку у име награде.

3. По оцени чланова дра Ђ. Дере и Аркадије Варађанина примљена је приповетка „Деоба Врлића", од Милутина Јакшића и одређено му је у име награде 15 фор. по штампаном табаку.

4. Светозару Шакраку — Нинићу одређено је у име награде 12 фор. по штампаном табаку за дело, које је по Блоку прерадио под насловом: „Поучни разговори о народној економији", и које је дело послао био без имена. Уједно је одобрено, да му се изда на рачун награде 50 фор., а. вр.

5. Према мишљењу чланова дра. Ђ. Дере и Светозара Савковића примљено је дело: „Одмор, и доколица," од Љубомира Лотића и одређена му је награда од 12 фор. по штампаном табаку, као и то, да то дело изађе у 3 свеске.

6. На основу мишљења члана дра. Ђ. Дере примљено је дело А. Вилчињскога под насловом: „Рад и својина," које је с пољског превео Рајко, и преводиоцу је одређена награда од 12 фор., по штампаном табаку.

На оцену су издана ова дела:

1. „О небесним телима", по Тучеку превео Ђ. Глибоњски — члановима А. М. Матићу и Стевану Миловановy.

2. „Основи разумноj земљорадњи," од А. М. Матића — члану Мити Петровићу.

3. „Прича без наслова," од Јована Марјанског — члану Аркадији Варађанину.

Нису примљена ова дела:

1. „Сејање и неговање дувана," од Јована Марјанског.

2. „Бој на Косову," трагедија, од Александра Ђ. Митровића (Милана Осветника).

Одређен је ред, по ком ће се примљена дела штампати у свескама „Књига за народ".

Свеска 16. „Деоба Врлића," од Милутина Јакшића.

Свеска 17. „Кад ће бити кише?" Од Стевана Миловановa.

Свеска 18. „Пијанство," од дра М. Јовановића-Батута.

Свеска 19. „О познавању земље." Од Мите Петровића.

Свеска 20. 21. „Поучни разговори о народној економији." По Блоку прерадио Светозар Шакрак-Нинић.

Свеска 22. „О поправљању земље." Од Мите Петровића.

Свеска 23. 24. 25. „Одмор и доколица." По Стевану Нађу и другима прерадио и за наше прилике удесио Љубомир Локић.

Свеска 26. „Рад и својина." За народ написао А. Вилчињски. Превео и допунио Рајко.

Свеска 27. „Ружа." Постанак, подизање, неговање њено и избор варијетета ради домаће вртарске употребе. За народ написао Стеван Коњовић.

Секретар предлаже за „Летопис" саставак Драгутина Ј. Илијћа под насловом: „Књижевна писма."

Прима се и писцу се одређује 75 ф. а. вр. у име награде.

Секретар предлаже за „Летопис" оцену Мите Петровића на дело: „Beitrag zur Kenntniss der Erzlagerstätten Bosniens."

Прима се и писцу се одређује 20 фор. у име награде.

Аврам Ђукић шиље за „Летопис" свој саставак: „Учешће тителског крајишког шајкашког батаљона у аустро-турском рату године 1788.—1791."

Издаје се на оцену члану Милану А. Јовановићу.

Секретар подноси по одлуци књижевнога одбора зготовљени „Садржај Српскога Летописа од 1 до 150 књиге уређен по писцима (по азбучном реду)". Уједно јавља, да ће према томе раду свом допунити и „Садржај Српскога Летописа, уређен по струкама," који само до 132 књиге иде.

Према већ донесеној одлуци у тој ствари одређује се за тај цео рад 120 фор. а. вр. у име награде.

Светозар Нинић-Шакрак подноси за „Летопис" и награду чланак: „Три старе укинуте жупаније, из мађарског извора изведено"

За оцену тога чланка умољава се члан Иларином Руварац.

Члан А. Сандић враћа „Српске народне песме", што их је скупио Сретен Данчић, јављајући. да их због своје болести не може прегледати.

За оцену тих песама умољава се члан др. Милан Савић.

Члан А. Сандић враћа оцену Аврама Ђукића на дело: „Прошлост, установа и споменици угарских краљевих шајкаша од 1000—1872" и јавља да му болест не допушта, да о том послу поднесе своје мишљење.

За оцену тог саставка умољава се члан Милан А. Јовановић.

Узима се на повољно знање извештај секретаров, да му је Јован Ђорђевић обећао, да ће за „Летопис" описати пут свој у Крим.

Од „Српске краљевске академије" са захвалношћу је примљен „Глас" и „Пословник" и одређено је, да јој се у замену шаљу „Летописи" и „Књиге за народ".

Заменик патријархов Василијан владика бачки на представку овога друштва оставља Исидора Димитријевића, питомца стипендијске закладе Нестора Димитријевића у уживању стипендије још за годину дана ради полагања строгих испита.

Осим тога решаване су ствари, које су се тицале питомаца оних стипендијских заклада, које стоје под управом овога друштва.

Вести из места и са стране.

Концерат у цркви! Читамо у београдском „Одјеку": Под заштитом високопреосвештеног митрополита српског, Теодосија, доживели смо да се у цркви дају и концерти. Истина духовни концерти, али ипак концерти. У петак 27. о. м. дават је такав концерат у саборној цркви. До сад су православни ишли у цркву слободно, кад год су хтели помолити се Богу, сад пак почињу ићи само позвани, који имају билете за улазак. До сад су ишли у цркву и позвани и непозвати да се моле Богу, а сад почињу ићи у цркву на концерте. У времену, кад се по православним црквама раздају неправославне књиге, у којима се прича како ће им сви греси бити опроштени, ако их прочитају, почињу се ето по црквама давати и концерти. Идући тим путем ваљда ћемо у брзо доживети да видимо како се у цркви дају и „концерти с игранком," а како се дају концертима знаци одобравања и неодобравања, — пљескање или звиждање, доживећемо можда да се то ради и у цркви. У целоме свету дају се духовни концерти које љубитељи посећују, али нигде се у целоме свету они не дају у цркви. Само се та црквена новина, ваљда у духу оних католичких „крушкова" што се мотају по Србији на очиглед високопреосвештеног митрополита — виђа код нас, а зарад бољег успеха ваљда је и отпочела у престоници. По првом кораку види се да је наишла на добро земљиште: у православној цркви дају концерте неправославни, и у православној цркви неправославни певају православнима црквене православне песме, које компонују чисто православни Рандхартингери!!

Престолонасљедник у Загребу. Пишу нам из Загреба, да је дочек нашег престолонасљедника био сјајан, ма да је оног дана падала киша као из кабла. Престолонасљедник је, одговарајући на поздрав градоначалника рекао међу осталом ове речи: „Врло смо се радовали, да дођемо у Хрватску и Загреб, у тим бисерима свете Стеванове круне, који су нераздељиво свезани са земљама те свете круне, свезани са везама прошлости и везама заједничких интереса." — Кад је престоланасљедник ударио камен темељац новој касарни изговорио је ово: „У традицијама овога народа лежи, да се са љубављу и верности брине за војску. Од тридесетогодишњег рата овамо, били су Хрвати јунаци на бојиштима; из њихових редова изађоше многе вође и официри а хиљадама Хрвата источило је крв за част и славу династије. Зато узвикнимо оне речи с којима су ваши стари често издисали на бојиштима: „Живило Његг. Величанство наш цар и краљ!" Сакупљен народ примио је с великим одушевљењем те признателне речи.

Дочек Германов у Загребу. Из Загреба нам пишу: „26. маја у 8 сати приспео је у Загреб мешовитим цугом г. Анђелић. Ја сам био на лицу места, те зато, кад сам данас прочитао „Загребачки Тагблат", чудо ми је било, каква је то цеј, износити оно, што ништа није било у ствари. У „Тагблату" се вели, како су све корпорације, из свег реда чиновништва и грађанства и т. д. дочекали Анђелића са мноштво публике и шта ти ја још знам, па викали громогласно: „Живео! да је говорена беседа и т. д. — Све то ништа није било; Анђелића је, истина, примио на руке Станковић а око Станковића било је 7—8 попова католичких и два три свештеника српска. Г.г. свештеници католички, што јест, јест, викнули су два-три пута: „Живео!" остале корпорације грађанства очима се не могоше видети, осим три-четири обична грађанина, а поред овог било је остале мешовите публике, која је чекала влак, путујући ко на Рјеку, ко за Сисак. Истина Анђелић, пошто га оно неколико попова католичких пољубише у руку, пружао је руку сваком покрај кога би прошао, али ја не видох да га још ко-год удостојио тога поштовања. И сам сам био срећан бити понуђен пружив ми руку чак под нос, али сачувај боже, нисам га пољубио, већ окренем се и одем. Ето тако је изгледао дочек Германов."

У Новом Саду појаће нов. чит. певачко друштво на Спасов-дан и први дан Духова у саборној цркви.

Румунски лист „Луминиаторијул" престао излазити. Овај румунски лист, који је излазио у Тамишграду, а био је уређиван у народносно-слободоумном правцу, престао је излазити, због неодзива публике. Међутим у последњем броју свога листа изјављује уредник, да ће он идућег месеца поново покренути лист, ако се јави већи број претплатника, али стари претплатници плате своје дугове. — За овај лист је доиста шкода, јер је он био банатским Румунима као кора хлеба. У Банату је доиста велика невоља, али се не може веровати, да због те невоље неће да плаћају људи претплату на тај лист, него ће ту бити мало и нехатости као по богу код нас.

Бој с медведом. Пишу из Липова: У околини наше вароши појавише се прекјуче три медведа. Сашли се из брда, те напали на говеда. Говедар, не познавајући снагу медведа, јер до сад тога у овом крају није било, поче да се бори с једним медведом, који је баш оборио једног вола. У руци пастировој не беше друго, до ли велики бич. С тим је ударао медведа по носу, но медвед га обори и поче газити. Храбри говедар се није лако подао, јер се упусти онако оборен у даље хрвање с медведом, и није попустио док не дођоше људи да га избаве. Говедар је јако рањен. С једног дела главе, одерана му је кожа, а са леђа повеће парче меса.

Школа за гладовање. Из Америке стиже опет права америчка вест. Познати др. Танер, који је више пути гладовао по 40 дана, створио је у Новој Исклици „школу за гладовање," којој је цел, да научи децу „корисном гладовању." Др. Танер тврди, да је шкодљивије по човека јести меса, него не јести ништа, а биљне хране треба човеку, ако се израна научи на умереност, врло мало. — Др. Танер је већ нашао 40 мученика, управо 40 деце, који ће поћи код њега у школу, да науче „најкориснију науку." — Сретна Америка! Тамо тек треба школа за гладовање, наш свет овде почиње гладовати и без тога.

Ђумручина на шпирит. Наша влада кани повисити ђумручину на увоз шпирита и рума, чим се публикује нов закон о порези на алкохол. Ђумручина на шпирит повисиће се са 36 фор. а на рум са 40 фор.

Трговачко-занатлијски део „Заставе.“

Прерађивачке задруге.

Ми смо о овој ствари у „Застави“ донели већ два три чланчића. Но да се види, каква се важност полаже на то питање у Србији, доносимо о том један ваљан чланчић из „Српског Занатлије“ и препоручујемо га нашим занатлијама.

„Према нашим економским приликама, ми на произвођачке задруге у опште, а на прерађивачке посебице полажемо једину наду ради постигнућа економске самосталности наше. О томе ћемо питању говорити све дотле докле год не видимо да се оно остварило, док не видимо да су се за њега заинтересовали они који у њему непосредно налазе свога опстанка.

Једини начин да се код нас развије прерада наше сировине у велико, јесте оснивање прерађивачких задруга. Оснивање оваквих задруга потребно је пре свега зато, што се наше занатлије, овако разједињени и привредним средствима и привредном снагом, не могу одупрети страном концентрисаном капиталу у рукама једнога или неколицине капиталиста и радној снази прикупљеном под кровом једнога или неколицине крупних индустријалаца. Пораз наших занатлија у борби са страним капиталистама неизбежан је, а ако се удруже у поједине прерађивачке задруге, могу још изаћи из борбе као победитељи.

Не тражимо задруге прерађивачке из узрока тога, што се претргоше радећи они који немају ништа а уживају они који не раде ништа — ми то питање остављамо на страну, па тражимо прерађивачке задруге једино из разлога тога, што желимо да наши садањи прерађивачи, занатлије, не подлегну под ударцима стране прерађивачке производње, него да створимо такве привредне услове, како не би пропадали, него како би могли сузбијати страну фабрикацију, а да у исто време сузбијањем јачају и добијају најзад такву привредну моћ, како би наш и политички и економски положај био сигуран.

Да удружене занатлије могу лакше сузбијати стране производе него ли поједине занатлије не би требало ни доказивати; да они кад су удружени и капиталом и радном снагом могу економније производити — такође је јасно за сваког.

Узмимо за пример коларе. У нашој земљи има највише земљорадника. Воловска кола и кочије траже се свуда, у свима крајевима наше отаџбине. Векови ће проћи, а кола и воловска и коњска биће још наше преносно средство. Коларски дакле посао има будућности не само израдом простих него и савременијих кола. Таква једна производња има будућности, с тога би је требало унапредити и осигурати јој трајан опстанак. Овако разједињени колари неће моћи то постићи, они већ одавно почињу опадати под ударцима панчевачке производње. Па чак и да им не прети никаква опасност од стране производње, они нису у стању да својом властитом снагом и капиталом ову производњу толико развију, да се наши колари претворе у израђиваче не само бољих кола, него и каруца. Колари то могу постићи само ако се удруже и капиталом и радном снагом; ако се буду користили свом коришћу што их пружа удружена моћ ова два чинитеља. Кад би се колари удружили, онда би учинили велику уштеду у многим трошковима. Сировину таква једна задруга не би куповала на мало него на велико; чим набавља себи потребну сировину на велико, може је купити јевтинију и бољу. Просторија у којој сировину прерађују може се набавити јевтиније, него ли што је сва кирија, што је колари сад сви скупа плаћају. Учинила би се уштеда и у самим алатима. Сваки колар у својој засебној радњи мора да има извесне алате, који су час овде час онде потребни колару, којима не ради непрестано. Један колар кад ради сам за себе он има справу за точење дрвета, за оштрење сечива, за бушење главчина, али он непрестано не точи, непрестано не оштри нити пак буши: ради неколико часова једном, неколико часова другом справом, или неколико дана недељно једном а неколико пак дана другом справом. Сваки дакле колар има све нужне справе, којима међу тим непрестано не ради. У задружној коларници већ не мора бити од једне справе или алата онолико, колико има удружених колара, али сад једна справа неће радити само по неколико часова дневно или неколико дана недељно, него ће радити целе радне дане преко целе недеље. Ако је десеторици неудружених колара потребно било свакоме по једно тоцило, неће им требати више од два, кад су удружени у задругу. На свима алатима удружењем се може извршити велика уштеда заједничком и непрекидном применом алата.

Кад би се удружили колари у једну прерађивачку задругу, онда би се могла појачати привредност рада поделом рада у самој радионици. Кад се посао међу радницима подели, па сваки ради само један посао, онда се он у томе оделитом послу тако извеџба, да може много више привредити, него ли што би могао, кад делове једнога предмета све сам ради. Тако се концентрише рад радникова и његова пажња само на једноме предмету, тиме се увећава његова привредност.

Па и сама продаја коларских производа кад потиче од једне задруге, биће свагда основана на вредности самих производа, биће чиста од данашњих свакидањих обмана и прецењивања.

Таква једна задруга може бити кориснија од радња појединаца у свакоме погледу; може бити корисна и по задругаре и по целу земљу; она је једина у стању да прикупи слабачку снагу наших занатлија у снагу једне задруге; она је у стању да се бори с коларским производима, што се са стране увозе.

То што може бити са коларима, може бити и с обућарима, кројачима, ковачима, абаџијама, столарима и у опште са свима осталим занатима.

Такве задруге имале би бољег и јачег кредита, него ли сви њени чланови засебно.

У опште од удружења прерађивачког имамо толико користи, колико једно усамљено газдинство није у стању да има. Ми сматрамо прерађивачке задруге као једини спас приређивачке привреде и наше економске самосталности. Ми немамо довољно речи, да препоручимо ову привредну установу; њих нам је одредио сам наш економски развитак; оне се могу сматрати као природне последице нашег привредног развића. Ми их топло препоручујемо нашим занатлијама, у њима нека потраже спаса свога, тамо ће га наћи пре него ли ма где на другом месту. Занатлије! мислите о овоме питању, оно заслужује пуну вашу пажњу, јер је у њему ваш спас.“

Закаспијска железница и Индија.

(Свршетак.)

Само г. Ваклик као да тачно познаје оклевање руске владе и руских трговаца и индустријалаца, те с тога се и обраћа на њих топлим речма, да ни часа не почасе, ако не желе, да их преухитре Енглези ма у чему. Не име Вакликова плашња састоји се у томе, да не похитају Енглези са израдом еуфратске железнице, која би ишла од Цариграда (преко Исмида кроз Малу Азију или од Александрете [Искендерије] према острву Кипру, па преко Алепа, Дијарбекира, Мосула, Богдада, Басоре, Мохамере, Бендер-Бушира и Белуџистана) у Индију, и која би руску-источноиндијску пругу за дуго учинила проблематичном. Не мање скреће писац пажњу руске владе поглавито на планове енглеске у Персији, где се нови британски посланик сир Хенри Дримонд Волф труди, да енглеском друштву прибави концесију за грађење железничке мреже у Персији, чиме би потпуно парализовао патриотске радове и заузимање руског посланика у Техерану, внеза Долгорукога, чији је утицај данас у Техерану далеко надмоћнији.

У међународном погледу Персија и Авганистан постали су овом закаспијском железницом потпуно безопасни по Русију, која над Персијом доминира са две стране, од Кавказа и са Закаспијске, док Херат и узбечки ханати у чарском вилајету, који су вазда непријатељски расположени према Авганцима, у случају нужде могу да нађу брзу потпору од Русије, и тако би тиме кабулски емир био потпуно парализован. „Русија“ — вели г. Ваклик — „као господар Туркестана још од дуже времена тежи за тим, да за своје неправилне границе потражи ма какву природну границу. Но ако се Енглеска и даље уструди, да оствари како онај уговор, закључен са Јакуб-каном, емиром кабулским, у Гандамаку још 1879-е 16-ог маја, те поседне иза Квете оне пишинске равнице, принудиће Русију да потражи себи природне државне границе у улазима парапамских и хиндукушких планина, и да у своју моћну сферу увуче и Херат заједно са хератским и чарским вилајетом. Но ово последње мораће свакако учинити, ако јој Енглеска буде припремала озбиљне тешкоће у Бугарској, Персији и Јерменији, или ако би британски кабинет узсуделовао у ма каквом међународно-правном Русији непријатељском неутрализовању у случају рата на отвореноме мору, а које би било наперено против Русије. Таква измишљена међународна средства у последње време, а намењена за одржање мира, не само да не би ставила ван сваке сумње циљ којој се тежи, него би на против тиме довела у исту и све оно, што би одржању мира, по њиховом мишљењу, могло да допринесе.“ У овом погледу као да се са свим зближују Соболев и Ваклик против енглеске егоистичке политике.

Осим тога г. Ваклик хвали заслуге управника за израду ове железнице, ђенерала Аненкова, без чије енергије не би се ни могао довршити овај огромни рад а за цену од 43 милиона рубаља. Ваљала је доиста гвоздена енергија за израду тако огромне пруге у овим азијским пустарама, у којима ни дрвцета за кување нема. Дрвени мост преко Аму-Дарја дугачак је четири врсте, па је потребно добро око, да га од једног краја до другог сагледати може. Па ни грађевина није скупа, кад се помисли да пруге у Русији стају од врсте 60.000 до 90.000 рубаља, док на врсту Аненковљеве пруге долази само 32.000 рубаља.

Врло су интересантни нови караванси друмови, које представља г. Ваклик у својој брошури с детаљом маршруте и које везују закаспијску железницу са Персијом, Авганистаном, Кивом и Бухаром; ту набраја аутор поједине железничке станице, које имају велику будућност, јер ће оне сачињавати најважније тачке за везу. Ваклик пише даље: „Један од најбољих познавалаца Азије, ђенерал сир Хенри Равилизон, ево шта рече приликом саопштења једног извештаја о путовању неквог индијског мирзе из Кабула преко Бадакшана за Кашгар: Он дели потпуно мишљење г. Родерика Мурчисона, поднесено енглеском географском друштву, на име, да и побуди баш какав интерес питање зближења Русије Индији, ипак је оно још тако, да би му Енглези могли спокојно и безбрижно у лице погледати. Он мисли, што год се већма Енглеска и Русија приближују једна другој у средњој Азији, да је у толико већа добит у много које чем по оба народа, по што се тиме отклања сметња укоченом саобраћају и трговини.“

„О каквом хиљадугодишњем миру“ — вели на завршетку г. Ваклик — „за сада је још врло рано и помишљати, па ипак најзгоднији пут, да се опријатеље народи, то је трговина. Њене успехе најбоље нам доказује оно опадање народних предрасуда које су некада до тако великог ступња долазиле биле између Енглеза и Француза. Па и трговачки народи Енглеске и Америке много су допринели томе, да се одржи мир између обеју земаља. Слични утицаји ове моћи показаће се и у одношајима Русије и Енглеске. Пажње је вредан факт, да та предрасуда против Русије постоји махом код оне класе Енглеза, која скоро није ни имала каквог личног или трговачког саобраћаја са Русијом и Русима, и чије суђење потиче или од каквих партајских писаца, или још из доба оштег антируског дражења, који су Русију, као отприлике сада Фенијевци Енглеску — претстављали као крвожедног наоружаног вука. Ова свакако погрешна мишљења и са једне и с друге стране ишчезнуће само тек усљед литерарног, трговачког и социјалног саобраћаја између руског и енглеског народа. Сваки Рус и сваки Енглез, који се интересује за трговину између Енглеске и Русије, уверће се као борци за пријатељски савез народа да слободни трговачки саобраћај даје од једном то, што један рат са захтевом толиких грдних трошкова и тек са великом неизвесношћу дати може.“

„Ако узимамо наду те доживимо израду велике сибирске централне железнице од Урала преко Нерчинског за Владивосток, која би у току од 10 година ваљала да веже Петроград са Тихим Океаном, онда и наша нада мора основанија бити, да ће царска влада узети у озбиљно расматрање везу закаспијске железнице у правцу према Индији, којом ће довести у додир наше интересе са британским, те да се узмогнемо узајамно уверити, да у средњој Азији има довољно простора за остварење частољубивих тежња, за интересе и развитак моћи обеју светских држава — Велике Британије и Русије! Ако тада руско-енглеска фаза великог источног проблема између Русије и Енглеске решена буде на азијском земљишту, тада ће се и Гордијев чвор источног питања у Јевропи сам од себе решити и ми се можемо надати, да се на тај начин неће оштетити чак ни интереси средњеевропских сила, које су сада удаљене од средњеазијског бојишта.“

„И тек тада ће постићи праву вредност рад цивилизаторске мисије Русије и Енглеске у средњој Азији, ако оба колоса, који се међу собом граниче, Енглеска на југу Парапамзиса и Хиндукуша — природне границе — а Русија на северу истих, буду снажно утицали на азијске народе у интересу реда и безбедности.“

Вести из трговачко-занатлијског света.

Зем. занатлијска задруга у Пешти имала је своју годишњу главну скупштину 3. јуна по н. к. Ми смо о скупштини изрекли своје мишљење већ у нарочитом чланку на овом месту, а сад ћемо само укратко изнети њезин ток. Скупштину је отворио „занатлијски гроф“ Јевђен Зичи и изнео приличну порцију обећања, без којих он није кадар ни да почне какав говор. Секретар Мудрош читао је извештај главног одбора. Извештај је јако мршав и констатује, да се — „на жалост“ — није могло установити млинарско осигуравајуће удружење, већ да је само одржана млинарска скупштина у Пешти (о њој смо у своје време опширно говорили). Одбор је радио и на томе, да се наруџбине за војску повере занатлијама, но са слабим успехом. После овога су дате опроснице гл. одбору и чиновницима. Мориц Гелери држао је беседу о заслугама пок. Карла Луја Поснера. Одбор и управа остала је стара. Одбор је добио још два нова члана — Чивута. — Тиме се свршила ова скупштина. Зем. зан. задрузи је суђено да и опет годину дана — вегетише.

Производња алкохола била је у Угарској марта 7,438.060 степени хектолитра, у априлу 6,425.109 ст. хект. Пореза на њу била је марта 818.187 фор. априла 706.762 фор.

Изложба занатлијска и земљоделска отвориће се крајем септембра у Девечеру.

Задруга произвођача шпирита држала је 31. о. м. своју скупштину у Пешти. Скупио се леп број чланова не само из Пеште, већ и са стране. Разуме се, све сам Чивутин. Председавао је саб. посланик Деже Сигмонд. Говорило се о новом закону порезе на шпирит. Влада је од задруге у више питања тражила обавештаја. Закључено је, да се они људи, који су стекли заслуга за индустрију шпирита могу изабрати за почасне чланове задружне. Прошле године имала је задруга 3839 фор. прихода а 3739 фор. расхода.

Фалирао: у Каши Д. Полак са 60.000 фор. пасиве.

Изложба прстења у Пешти закључена је. Посета је била велика.

„Банка — шпирита“ требала се основати у Берлину, ал је од те намере одустала трговачка задруга и удружење произвођача шпирита.

Турски зајам. Између турске владе и „Banque — Ottoman“ започели су преговори за нов зајам од 57 милиона франака. Банка хоће да даде новац, ал' по 55% курзу. Порта ће пристати, јер су јој касе празне.

Позајмљивање домаћих животиња. У енглеској жупанији Сомерсет основало се акционо друштво за позајмљивање домаћих животиња. Оно ће држати више стотина крава и кокоши, па их давати људима под закуп, да их музу и да им носе јаја. Друштво је основано са 10,000 фор. основне главнице.

Потрошња дувана и цигара врло је велика на острву Куби. У самој вароши Хавани попуши се преко године за 10 милиона фор. дувана. Пуше сви и жене, људи и деца.

Нову врсту грожђа пронашли су на обалама Конга. Боја му је загасито-љубичаста и врло је вкусно. Гроздови су врло велики, преко киле, а зрна су мања од нашег грожђа.

Фабрика за алуминиум подиће се код водопада шафхаузенског на Рајни. Снага од 1500 коњских снага биће довољна, да фабрика може радити.

Трговина.

= **Нови Сад**, 31. маја (12. јуна.) Време облачно кишовито и топло од два дана овамо. Пољски усеви се опорављају; по репицу је незгодно време пошто је има у откосу. Виноградима годи тиха росна киша. На житним пијацама нашим доњим нема никакве промене. Са горњих пијаца житарских све до јуче јављаху напредну цену рани и то сваком зрну. Данас је цена рани код нас ова: шеница 6 ф. 80—90 н. Наполица 5 ф. 80 н. Јечам 4 ф. 60 н. Зоб 4 ф. 60—70 н. Кукуруз 6 ф. 10 н., на мање партије за потрошњу плаћа се и до 6 ф. 20 н. Репица 9 ф. Све од 100 кгр. И спекулација и млинови су вољни купци прва пазари: Шеницу кукуруз и репицу; млинови су стални купци шенице.

Производи се слабо тражу; није ни једне врсте, што би знатнију продају имала. Производ наших вртара — бостанџија: нов грашак, кромпир и остало поврће у знатним се количинама однаша. Цене су свему умерене.

Маст на више 66 ф. — 67 ф., на мање 69 ф. до 70 ф. Станина сушена 66 ф. — 68 ф., тешка паљена 70 ф. — 72 ф., од 100 кгр.

Стање воде у Дунаву: Од Пожуна до Мохача надолази; од Новог Сада до Оршаве опада. Тиса од Марош-Силега до Титела опада. — Сава код Митровице у опадању. Драва под Осеком надолази.

*

Са житне пијаце у **Сенти** јављају да је у почетку ове недеље цена рани ова: Шеница 7 ф. 5 н. — 7 ф. 10 н. Јечам 5 ф. 10 н. Зоб 5 ф. 10 н. Кукуруз 6 ф. 20 н. Све од 100 кгр. Продаје није знатне. Време је сушно; шеница се прилично држи; зоб и кукуруз требају врло нужно кише.

*

У **Будимпешти** 30. маја (11. јуна.) На данашњој берзи житној, шеница је умерено нуђена; воља за куповање ограничена; тенденција лабава; вагонска роба са 2½—5 нов. јевтинија; роба са лаће

без промене у цени. Промета до 15.000 м. ц. Јечам чврст; зоб и кукуруз одржали цену но мало је промета. Пазарено је шенице потиско — бачке — банатске тешке 82. по 7 ф. 60 н., 81·5. 7 ф. 55 н., 81. 7 ф. 52½ н. 80·5. 7 ф. 50 н. 80. 7 ф. 50 н. 79. 7 ф. 40 н. Пештанска 79·5. 7 ф. 40 н. 79. 7 ф. 35 н. 78·5. 7 ф. 30 н. Арадско-Поморишке 4000 м. ц. 79·2 по 7 ф. 57½ н. Бачке 1500 м. ц. 78·5 7 ф. 47½ н., 78. 7 ф. 37½ н. Банатске 80 и 79·5 7 ф. 45 н. Све на 3 месеца. Раж 5 ф. 70 н. 5 ф. 80 н. и 5 ф. 90 н. Зоб 5 ф. 20 н. 5 ф. 22½ и 5 ф. 35 н. за готов новац.

Термини: Шеница за јуни 7 ф. 10—13 н., за јесен 7 ф. 49—51 н. Кукуруз за јуни 6 ф. 73 до 78 н., за јули-август кукуруз 6 ф. 41 — 43 н. Зоб за јесен 5 ф. 41—43 н. Репица кол за август-септембар 11 ф. — 11 ф. 25 н.

*

У **Будимпешти** 29. маја. (10. јуна.) Производи: Маст у сљед ниже цене угојених свиња цена масти попустила; готова са буретом 63 ф. 50 н., за јули-окт. 60 ф. — 59 ф. Сланина 57 ф. 50 н. до 58 ф., за јули 56 ф., за јули-окт. 56 ф. 50 н. Мед и восак се не тражи. Спирит усљед мање израде и веће потрошње цена напредна. У Араду прост 27 ф. 25—50 н. У Будимпешти прост 26 ф. 25 — 27 ф. Рафиниран 28 ф. 75 — 29 ф.

У **Штајнбруху** 29. маја. (10. јуна). У оборима је на окупу 108.855 ком. разне пасмине угојених свиња. Цене су остале оне обаљене. Плаћа се за угарске тешке мат. 50—51 н., младе теш. 52—53 н. средње 51—52 н., лаке 50—50½ н. Сеоске тешке 51—52 н., средње 50—51 н., лаке 50—50½ н. Српске транзито тешке 50—51 н., средње 50—51 н., лаке 49—50 н. Све од 1 кгр.

Најновије вести.

— Из **Берлина** јављају, да је министар војни **Бронсар-Шелендорф** поднео оставку; исто то да је учинио и министар правде **Фридберг**. Вели се, да цар није примио оставке ни једног, ни другог.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 31. маја у вече.)

Будимпешта. (Саборски извештај). Предлог за регулисање ђердапа усвојен.

Софија. Немачки конзул, коме је руска влада поверила, да заступа руске интересе у Бугарској, управио је на бугарску владу ноту, у којој захтева задовољштине за повреду слике руског цара у једној гостионици у Рушчуку. На то се повела истрага, те сада износе, као да није било никакве повреде, већ само да је царева слика скинута, а на место ње метута друга нека слика. Министар је наредио, да се дотични ђумручни званичник, који је то учинио, казни. Мисли се, да је тиме та ствар доконана.

Потсдам. Цар Фридрих све теже гута, тако, да врло тешко сада једе Због тога је и много слабији сада.

II. Исказ
добровољних прилога за пострадале Кикинђане.

(Стигли уредништву „Заставе“.)

Скупио г. Ђока Ракић, гостиничар у Новоме Саду: По 1 фор: г. Мита Михајловић Чампеља, Ђока Ракић, Живко Теодоровић из Београда, Душан Арновљевић, Паја Романовић и Марко Митић; по 50 нов: Н. Н. Јосиф Слама, Ђока Обрадовић, Сава Стојковић Гусак, Гавра Николић, Ђока Мољац и Милош Жикић; по 30 нов. Антон Демер, Сава Могић, Зарија Јовановић и Јефта Савић шпиљер; по 20 нов: Франц Шнајдер, Пера Мога, Емил Јовановић, Панта Башић и Мита Штрангаровић; по 10 нов: Сава Стојевић, Јаша Ветић, Јоца Лећић и Глиша Летић. Свега 12 ф. 10 н.

К томе по извештају у броју 52.
57. 59. 70. 71. 73. и 78. 127 ф. 44 н.
и 20 динара у банкама
укупно 139 ф. 54 н.
и 20 динара у банкама.

Јавна благодарност

многоштованом и уваженом госп. Јоци Марковом и његовој штов. супрузи Меланији рођ. Поповић, као српским родољубима и приложницима школским и црквеним у Сиригу.

Имајући свагда на уму да сте ви из племените намере и чисте љубави према народној просвети 1884. године једну хиљаду фор. „фонду срп. нар. вероисповедне школе сиришке“, а два стола — у вредности од 200 фор. — православној цркви сиришкој — поклонили, сматрамо за своју свету дужност на великом родољубљу вашем у име целе српске православне општине сиришке јавно вам благодарити, желећи да вас Бог на корист народне нам просвете још дуго у повољном здрављу подржи!

Хвала вам дакле родољубиви Србине и Српкиње, и дај Боже, да се на ваше племенито и родољубиво дело и остали имућнији родољуби наши угледе, те да — поред моралне — и материјалну помоћ школи — том храму народне просвете — дарежљивом руком својом родољубиво пруже, како би и српска школа и њена настава што скорије на хоризонту опште просвете што краснији процветала.

Људи са племенитим делима не умиру никад јер и после смрти њихове живи у народу спомен њихов. Тако ће и ваш спомен живети док је и једног Србина у Сиригу!

Из одборске седнице држане 10. маја 1888. год. у Сиригу.

У име црк. школ. општине:

Р. Тополац, перовођа. Ђура Пеић, председник.

ПОЗИВ
у редовну годишњу главну скупштину „ДРУШТВА ЗА СРП. НАРОД. ПОЗОРИШТЕ.“

Господа чланови „друштва за српско народно позориште“ умољавају се, да изволе доћи у редовну годишњу главну скупштину друштвену, која ће се држати у суботу 18. (30.) јуна о. г. у 9 сахата пре подне у дворани „Матице Српске“.

Уједно се јавља, да свака општина и правна дружина у смислу §. 4. устава друштвеног има права да бира на 100 фор. прилога једнога, на 1000 фор. двојицу, а на више од 1000 фор. тројицу заступника за сваку скупштину друштвену.

Дневни ред за ову скупштину установљен је овако: 1.) Оверење присутних чланова; 2.) Извештај председников о укупној радњи и стању друштвеном; 3.) Извештај управнога одбора о стању фонда позоришног; 4. Извештај о рачуну главне благајне; 5.) Извештај о рачунима позоришне дружине. 6.) Извештај главном скупштином изасланог одбора о супер-ревизији рачуна позоришних 7.) Извештај управе о стању и радњи позоришне дружине; 8.) Извештј о приходу и расходу од позоришне дворане; 9.) Предлог управног одбора о бриСању ненаплативих дугова за чланство; 10.) Допуна трећине чланова управнога одбора; 11.) Одређење прорачуна на годину дана; 12.) Предлози, који се поднесу скупштини у смислу пословног реда; и 13.) Избор одбора за оверење скупштинског записника.

Из седнице управнога одбора „друштва за српско народно позориште“, у Новоме Саду 24. маја (5. јуна) 1888.

Начеоник:
Др. Лаза Станојевић с. р.

Сава Петровић с. р.
секретар.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је 21. број

СТРАЖИЛОВА

са овим садржајем:

Очајница. Песма Драгутина Ј. Илијћа. — Како је Пјевалица излијечио фра-Брну. Прича Симо Матавуљ. — У крчми. Песми од Војислава. — Чика Зоран. (Наставак.) — Слике с пута. Од Милана Савића. I. Гамзиград. — Кемија за последњих педесет година. (Свршетак) — Ковчежић. Позориште и уметност. — Књижевне белешке. — Смесице,

„Стражилово“ излази сваког четвртка на читавом табаку. Цена му је 5 ф. а. вр. на целу годину, 2 ф. 50 нов. на по године, 1 ф. 25 нов. на четврт године. За Србију и Црну Гору 14 динара или 6 ф. на годину. — Рукописи се шаљу уредништву а претплата администрацији „Стражилова“ у Нови Сад.

Изишао је десети број

„БОСАНСКЕ ВИЛЕ,“

са овим садржајем:

Слике: Казавцилук. — На улици. — Песме: Највише мета, од Вл. М. Јовановића. — Искре поезије, од П. Павловића Црногорца. — Приповетке: Вајарев удес, новела од Сретена Данчића. — Ја и она, од Дионисија Миковића. — Поука: После хајдилука; пише А. Стражичић. — Опис Гацка са старинама и обичајима народним. По народном причању описао Лука Грђић. — О споменицима: Из којега су доба и којега ли народа гробни споменици Црне Горе, Далмације, Босне и Херцеговине, што их наш народ зове стећцима, мраморима или машетима. Расправља Фрањо Радић. — Српске нар. умотворине: Момче на исповеди, нар. песма; забел. Лазар Киријак. — Срп. народне пословице. Скупили: К. Новаковић и С. Н. Бабић. — Бог и св. Петар на свадби, народна приповетка, забел. Милан Ђ. В. — Народна молитва, прибел. Миле Попадић. — Листак.

„Босанска Вила“ излази у Сарајеву два пута месечно на два табака; и доноси у сваком броју по две слике. Издавалац и уредник је Никола Т. Кашиковић, Сарајлија.

✝

Болним срцем јављамо свима познаницима и пријатељима жалосну вест, да нам се никад незаборављена љубљена мати, баба, прамбаба и пуница

КАТАРИНА плем. **ПАПАДЕМОС,**

у 85. години свога старачког живота, после дугог боловања 20. маја (1. јуна) о. г. у Мокрину, у вечност преселила.

Тело миле нам покојнице опојано је 21. маја (2. јуна) о. г. у 4. сахата по подне, те је по том предано у породичну гробницу на мокринском гробљу матери земљи на вечиту сахрану.

Уједно изричемо велечастном свештенству, учатељству, пожарничкој дружини, многобројном и штованом становништву из Мокрина и околине, српском и римокатоличком певачком друштву, које је својим тужним и складним појањем не само нашу тугу ублажило, већ и тужни спровод увеличало, свима укупно и свакоме напосе, који су приликом укопа последњу почаст указали, на њиховом топлом саучешћу нашу дубоку благодарност.

У Мокрину 30. маја (11. јуна) 1888.

Нина Дима пл. Пападемос удата Михајловић, Катинка Дима пл. Пападемос удата пл. Сорго, кћери. Шандор Дима пл. Пападемос умировљени бележник, син. Ђока Михајловић парох и конзисторије приседник у Срп. Итебеју, Антон пл. Сорго општ. начелник, зетови. Душан Дима пл. Пападемос варошки физикус у Руми, Јован Дима пл. Пападемос општ. чиновник, унуци. Меланија Дима пл. Пападемос рођ. Николић, Милева Дима пл. Пападемос рођ. Марковић снаје. Влада, Десанка и Нина унук и унуке.

РЕД ПЛОВИДБЕ
путничких пароброда од 10. марта 1888. до даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН, ТИТЕЛ: сваки дан у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ПОТИСКЕ ШТАЦИЈЕ: сваки дан осим петка, у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: сваки дан у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у 5½ сати по подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ: сваки дан у 10½ сати по подне.

У Новом Саду 10. марта 1888.

АГЕНЦИЈА.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења два парохијска места новосадска IV. разреда, и једног ђаконског места при катедралној цркви новосадској с платом од 500 ф. — пет стотина форинти а. вр. — овим се отвара стечај с тим, да ће новоизабрани пароси у смислу §. 31. одс. I. Д. укупну плату са за сада постојећим паросима делити, а да онај, који буде изабран на парохију ченејску па салаши, исти тамо и становати мора.

Надтицатељи за сва три места имају своје инструиране молбенице посредством својих предпостављених власти консисторији овој до 5. (17.) јулија 1888. год. поднети.

Из седнице консисторијалне у Новом Саду 7. (19.) априла 1888. држане.

Српско источно-православна консисторија епархије бачке.

3—3

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај за једно мјесто учитеља и учитељице на срп. осн. школи у Бијељени. Плата је учитељу 600 фор. и ако је вјешт за коровођу пјевачком друштву 50 фор. награда, а учитељици 400 фор. и слободан стан и огрев.

Молитељи морају бити Срби православне вјере и да су науке свршили на ма којој учитељској српској школи.

Осим тога спадаће учитељу у дужност у цркви појати и дјецу у томе обучавати.

Првенство ће имати учитељ који је са учитељицом оженит.

Рок стечаја до 1 јула о. г. те ко жели иста мјеста заузети имаде све учитељске исправе односно сведоџбе препарандије подписатом одбору послати.

Бијељена 16. маја 1888.

Срп. прав. црк. школски одбор.
Председник:
Симо Јовановић.

ОГЛАС.

Услед закључка градског заступства од 5. јуна т. г. бр. 79. расписује се овим на дан 28. јуна т. г. у 10 сахати пре подне код подписаног градског поглаварства јавна писмена понудбена расправа за преоправку тарацаног дела цесте Рума-Митровица-Лађарак у подручју града Митровице лежећег уз прорачунску своту од 19.810 фор. 87 новч. а. вр.

Рок доготовљења за ову радњу установљен је до конца октобра т. г.

Дражбени и грађевни увјети, трошковница, нацрти и основ уговора могу се увидити у уредовним сахатима код овог градског поглаварства.

Прописано биљеговане и са 5% жаобином провиђене те прописано састављене и устројене понуде са изричним наводом да су дражбатељу дражбени и грађевни увјети подпунце познати, — те да на њих пристаје имају се овде пре почетка јевтамбе предати, — јер се на касније стигле или брзојавне понуде неће имати обзира.

Градско поглаварство.

У Митровици, 7. јуна 1888.

За градског начелника
И. Павловић.

2—3

СВАКИ

може продајом разноврсни законом дозвољени

лозова на рате

годишње најмање

1200 фор. заслужити.

Упитати се ваља код банкарнице **H. Fuchs, Budapest, Dorotheergasse Nr. 9.** Кореспонденције и тисканице српске. 9-10

КАКАО и **ЧОКОЛАДА**

VICTOR

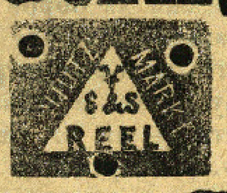

SCHMIDT & SÖHNE

која је на првој бечкој изложби куварске вештине са највећом наградом, са почасном дипломом одликована, може се добити, чиста и права са нашом влашћу регистрираном „шуцмарком“ и фирмом, код свих реномираних гг. трговаца и трговаца с делікатесама, у Новом Саду код гг.

Д. Коде и Емериха Дицгепа.

— Пошиљке са поштанским поузећем (Nachnahme) у провинцију.

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE,

ц. кр. зем. фабриканти. Фабрика и средишно одправништво у Бечу Wien, IV., Alleegasse Nr. 48. (nächst dem Südbahnhofe.) 143—150

Thee
feinst Souhong Paquet à ¼ Co. . . . fl. 1.25
feinst Melange Paquet à ¼ Co. . . . fl. 1.40

Jamaica-Rum feinst, 1 Flasche à 1 Liter . . fl. 1.80

30—30

Cognac, Champagner, alt echt, 1/1 Bouteillen . . . fl. 2.—
Borovička, echt, Flasche à 1 Liter . . . . . fl. 1.20
offerirt unter Zusicherung solidester Bedienung.
F. JARUSEK, Pardubitz, (Böhmen.)
Versandt gegen Nachnahme oder Einsendung des beiläufigen Betrages im Vorhinein.

НОВО!

ПАТЕНТИРАНЕ ПАРНЕ МЛАТАЉКЕ

СА ЗУБЦИМА

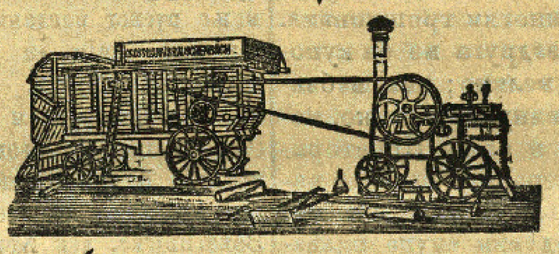

за локомобиле ложеће се дрвом или угљем

ОД 3½ и 4 КОЊСКИХ СНАГА

измлате за 10 сахата 4500—6000 снопова, сасвим чисто очишћена и по величини одабрана зрна

ПОТРЕБУЈУ МНОГО МАЊУ СИЛУ И МАЊЕ ГОРИВА

а рад им је много већи и бољи

а и лакше се с једног места на друго

ПРЕНЕТИ МОГУ

НЕГО МАШИНЕ СА ШИНАМА.

Ценовници на захтев.

Ове млатаљке израђују у доброј справи и продају повољно

ГРОСМАН И РАУШЕНБАХ

ПРВА ТВОРНИЦА ЗЕМЉЕДЕЛСКИХ СТРОЈЕВА

У БУДИМПЕШТИ.

4—5

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.